

A libatömés általánosságban nem állatkínzás

1. Lehetséges-e egyáltalán a libatömést nem állatkínzó módon végezni, vagy ez feltétlenül együtt jár az állatok szenvedésével? – A válaszunk: lehet úgy végezni a libatömést, hogy az biztosan nem jár együtt állatkínzással.
2. A libatömés következtében megnagyobbodott máj az állatok számára szenvedést okoz-e? – A válaszunk: önmagában a megnagyobbodott máj biztosan nem jelent szenvedést a libának.

Minél kevésbé él közelünkben egy bizonyos állatfaj, annál kisebb a tudásunk vele kapcsolatban, hiszen annál kevesebb vonatkozó ismeretre teszünk szert. Libát nem szokás házi kedvencként tartani, vidéki udvarokban is ritkaságnak számít ma már. Természetes tehát, hogy az átlagembernek kevés a közvetlen ismerete róla. A feltett kérdések megközelíthetők természettudományi problémaként is, megválaszolásukhoz megfelelő információkra, vagyis szakértelemre van szükség. A libatömésre alkalmazott „kényszerítés” kifejezést hangulatot keltő, egyúttal félrevezető műszóként értelmetlennek tartjuk. A hasonló francia szó magyar szövegkörnyezetben való használatát szintén. Libatömés alatt mi egy korszerű, állategészségügyi és állatjóléti szempontokat is figyelembe vevő, állati terméket előállító tevékenységet értünk, amelynek fő gazdasági célja a libamáj. Állítjuk, hogy ez nem szükségszerűen jár állatkínzással.

Az állatok tartásának körülményei a libatömés során nem csak olyan formában valósíthatók meg, ami az állatok számára szenvedést jelent. A libatömés furcsa látvány, érdemes a tevékenységet, és ezek hatását is elemekre bontani, hogy egyenként megértve jobban megítélhessük. A liba számára könnyen megszokható, hogy a táplálék felvétele nem önkéntes. Ennek egyik fő oka, hogy a nyitott csőrön át akadálytalanul juthatunk a nyelőcsőbe, főleg a lágy szájpadlás fajra jellemző hiánya miatt. A tömött és nem tömött liba összehasonlító bonctani vizsgálatával megállapítható, hogy a takarmány beadására szolgáló tömőcső egészségkárosodást nem okoz. A készített fényképeken látható, hogy még a tömésre való előkészítés (nyelőcső tágítását célzó takarmányozás) nélküli liba nyelőcsőve is jobban tágítható, mint amire a tömőcső bevezethetőségéhez szükség van. A nyelőcsőbe vezetett gumicső még magasabb rendű fajok esetében sem okoz fájdalmat, amit állatorvosi tapasztalatok egyértelműen igazolnak.

Az egyszerre beadott takarmány mennyisége jelentősen több mint amennyit az adott testméretű liba magától felvenne. Mivel a libának begye nincs, a takarmány átmeneti tárolására a nyelőcső szolgál. A befogadóképesség növelése érdekében az előkészítés során viszonylag nagy térfogatú takarmányt kínálnak az állatoknak, amit azok szívesen fogyasztanak el. A tömés során a pépesített tápot a tágulékony nyelőcsőbe juttatják, ami kellemetlen, feszítő érzést okozhat. Igen rövid ideig, hiszen a pár másodperces folyamat végén a csövet kihúzzák, és a túlnyomást okozó takarmányfölség a külvilággal akadálytalanul közlekedő nyelőcsőből az egységes száj-garat-üregen át ürülhet. Ürül is, a madarak fejrázással gyorsan megszabadulnak a visszafolyó takarmánytól. A nyelőcső nem zárt üreg, a nyomásviszonyok kiegyenlítődésképpen tehát adott a lehetőség. A tömésen átesett libák magatartása sem utal arra, hogy az állatok egy fájdalmas és kellemetlen élményen estek át. Bizonyítja ezt a feltételezést az a viselkedés is, ahogy a libák a tömést végző gondozó közeledtére később reagálnak: nincs jele félelemnek, nem vált ki menekülési kísérletet. Ezek a libák nem tompultak, hanem nyugodtak. Igazolja a kijelentést, hogy lendületesen elhaladva a ketrecek mellett könnyen megriaszthatók (hangos gágogással kísért repülési és menekülési kísérletek), rakodásnál pedig és a félelemre utaló módon, némán lapulnak, egymásra taposva akarnak a rácsok között átbújni.

A tömés során az állat nyakának nyújtása, fejének magasra tartása, a tömőcső hossza és a rövid bejuttatási idő is szolgálja azt a célt, hogy a légutakba takarmány ne jusson a tömés során. Csak másodpercekig tartják ebben a testhelyzetben, ami az állatok számára legfeljebb enyhén zavaró körülmény, különösebb jelentőség nélkül. A vélemény részletesen a Magyar Állatorvosi Kamara honlapján (www.maok.hu) olvasható.

Székesfehérvár, 2008. október 6.

Dr. Lorászkó Gábor
c. egyetemi docens, igazságügyi szakértő

Prof. Dr. Sótonyi Péter
tszv. egyetemi tanár
SZIE ÁOTK Anatómiai Tanszék